

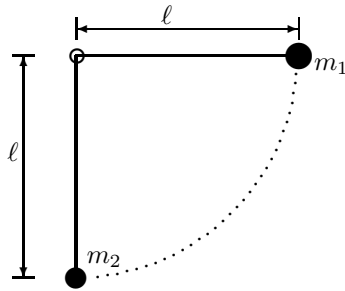
Øving 6

Veiledning: Tirsdag 8. okt. og onsdag 9. okt., se nettsider.

Innlevering: Torsdag 10. okt. kl. 14:00.

Oppgave 1. β -decay.

En atomkjerne med masse $m_k = 3,90 \cdot 10^{-25}$ kg ligger opprinnelig i ro og emitterer et elektron med bevegelsesmengde $p_k = 9,22 \cdot 10^{-21}$ kg m/s og et antinøytrino med bevegelsesmengde $p_{an} = 5,33 \cdot 10^{-21}$ kg m/s. De to emitterte partiklenes hastigheter står vinkelrett på hverandre. Hva blir atomkjernens bevegelsesmengde og hastighet? Angi både absoluttverdi og retning. (Velg selv notasjon (symboler) og et passende koordinatsystem; tegn figur.)

Oppgave 2. Kulekollisjoner.

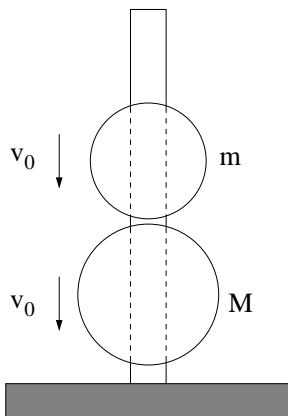
To kuler med masser m_1 og m_2 er hengt opp i samme punkt med tynne, vektuløse, snorer med lengde ℓ . Kula med masse m_1 trekkes ut til snora er horisontal og slippes så. Den svinger nedover, treffer kula med masse m_2 i et sentralt støt. Betrakt kulene som punktmasser slik at snorene er vertikale når kollisjonen skjer. Tallverdier: $m_1 = 200$ g, $m_2 = 100$ g, $\ell = 1,00$ m og $g = 9,81$ m/s².

- Hva er hastigheten v_1 til kula med masse m_1 og strekket S_1 i snora som masse m_1 henger i, like før støtet?
  - Anta at kulene er klebrige og kollisjonen *fullstendig uelastisk*. Finn et uttrykk og deretter tallverdi for hvor høyt kulene stiger etter kollisjonen.
  - Finn forholdet mellom energi før og energi etter denne fullstendig uelastiske kollisjonen. Angi svaret i %.
- Anta i heretter at kollisjonen er *perfekt elastisk*.
- Finn farten til kule 1 og kule 2 like etter kollisjonen, med retninger.
  - Hva må masseforholdet m_2/m_1 minst være for at kule 2 etter støtet skal greie å svinge helt rundt, dvs. nå til toppunktet uten slakke i snora. (Oppgitte tallverdier for m_1 og m_2 gjelder selvsagt ikke nå.)

Oppgave 3.

En båt er i ro på et "blikk-stille" vann, uten strøm. En mann står i den ene enden av båten og går rolig til den andre enden. Båten er 10,0 m lang og veier 300 kg. Mannen veier 100 kg. Hvor langt flytter båten seg? Se bort fra friksjon i vannet. *Tips:* Massefellespunktet, eller bevaring bevegelsesmengde.

Oppgave 4. Sprettballer.

Two balls, both with hull gjennom sentrum, kan gli friksjonsfritt nedover en stang. Den nederste ballen har masse M og den øverste har masse m . Ballene slippes, med null starthastighet, fra en høyde h over bakken. Alle kollisjoner er i denne oppgaven fullstendig *elastiske* og har neglisjerbar varighet. Definer positive hastigheter nedover.

- Bestem ballenes hastighet v_0 rett før den nederste ballen støter mot bakken.
- Først støter den nederste ballen elastisk mot bakken og får hastighet $-v_0$ (opp). Umiddelbart etter dette kolliderer den mot den øverste ballen M med hastighet v_0 (ned). (Vi antar at støtet mot bakken er fullført før de to ballene kolliderer med hverandre.) Bestem den øverste ballens hastighet v' og den nederste ballens hastighet V' etter denne kollisjonen. Uttrykk v' og V' med v_0 og masseforholdet $\alpha = M/m$.
- Hvor høyt, y , vil den øverste ballen sprette? Uttrykk y med h og masseforholdet $\alpha = M/m$.
- Hvor stor blir v' , V' og y i de to spesialtilfellene $\alpha = 1$ og $\alpha = 3$, samt i grensetilfellet $\alpha \gg 1$?

Utvalgte fasitsvar: 1: $10,6 \cdot 10^{-21}$ kg m/s; $2,73 \cdot 10^4$ m/s. 2a: 4,43 m/s, 5,89 N; 2b: 0,444 m; 2d: 1,48 m/s og 5,91 m/s; 1,71 m 2e: $\frac{m_2}{m_1} < 0,265$. 3: 2,50 m. 4b: $v' = -v_0(3\alpha - 1)/(\alpha + 1)$, 4c: $y = h \cdot ((3\alpha - 1)/(\alpha + 1))^2$.